

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Qualitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

unicas octo absumi posse, quæ sunt quarta pars detracta duabus, non longè ab hac opinione videntur recedere; cecidit tamen: quia hæc uncias octo concedunt omnibus, sive ampla, sive modica æna utentibus, sive robustis, sive valetudinariis, sive iis octo cibus famis proflus extinguatur, sive nequaquam, quæ prudenter inductum pro praxi est, scilicet scrupulis pateret, paulo religiosioribus via.

Dixi autem (octo circiter uncias) nam parum excedere addendo unam vel alteram unciam supra prædictas octo, esset, ex nonnullorum sententia parvitas materia, nec peccatum mortale constituit. Ita Pell. Leander, ex Turriano apud Dianam *part. 9. tract. 6. res. 15. 15.*

2. Petes. Potestne licitè quis panem in quantitate debita, vel ciceres, fabas, similemque materiam coquere in aqua, vel alio liquore, illamque totam pro jentaculo assumere? Respondeo: non posse docet Fillucius *tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 2. num. 31.* quia sic liquor ille non recipiet amplius rationem potus, sed propter coctionem ex illo, & materia solida, fit unus cibus solidus, & quidem excedens concessam jentaculi quantitatem. Posse probabiliter censet Bon. *sect. 4. de Iubil. casu. 18. n. 128.* quia in substantia ille liquor super remanet liquor, & vehiculum alimenti, nihilque addit ad substantiam nutritionis, illaque coctio solum reddit cibum magis stomacho convenientem, & nil præterea. Quare sicut panis in vinum infusus extumescit quidem, sed non fit major in substantia, unde nec Fideles timent concessam quantitatem panis sic pro jentaculo absumere; ita in casu nostro, &c. His in prima editione evulgatis, volens quidam, & per familiaris id in praxim deducere, panis uncias ad lancem octo, in aquam infudit, elixavitque. Coctione autem facta, bilancem iterum admovit, compertitque augmentum valde excedens, hoc est, usque ad triginta fere uncias, pulcem illam accendisse. Bonam ergo partem eius cum simpliciter æque illa fere ad satietatem refectum esse, sentit, sive noluit, sive non valuit ad id, quod reliquum erat comedendum, procedere, dicebatque deinde amicus: *lentarene hoc est, an plene cenare?* Certe Fillucius, & qui eum sequitur Pasqualigus, de jejuniis decisione 106. dum illam sententiam proferebant, rem experti non erant. Hæc ille. Quare ejusmodi opinionem vocare probabilem nequaquam audeo. Non, quia putem aquam illam augmenti causam, in aliquo commutari per ignem, sed quia non potuit consuetudo, unde totum jentaculi jus habentur, introducere, ut tantam pulcem pro jentaculo absumeres, quanta fere sufficeret, si non ad plenè nutriendum, certè ad plenè satiandum. Introducere verò potuit, biscorum, panemque in aquam, vel vinum, dum actu te reficis, infusa (id, quod parvam mutationem affert) comedere.

Huc, quando agimus de quantitate jentaculi, reduci potest quantitas, quæ in die jejuniis sumpta, judicanda sit parva materia; Hanc igitur, vel esse unam, vel alteram unciam ex nonnullorum sententia dixi; nunc constans ex mea, quia tam parva quantitas cibi Quadragesimalis (nam de carne mox non nocet notabiliter jejuniis).

Addit Bauci, in *select. q. 241.* & Henriquez, unum ovum, aut parum orizæ cum lacte, vel frustum casei esse parvam materiam, assumantque tum, propter hanc parvitatem, tum propter paupertatem, posse concedi ostiatim mendicantibus, quando alia non habent, ut ea comedant in die verito. Hæc ex Bauci. Verum Henriquez *l. 2. c. 13. n. 9.* propter paupertatem ea concedit, non propter parvitatem. id autem probabile est, quia aliud non habenti parum obsonij videtur esse prædicta quantitas talis cibi, at propter parvitatem, nec unum ovum posse concedi, ex mox dicendis *n. 3.* colligitur: verba autem Henriquez hæc sunt: *Habet enim paupertas multa Privilegia, & unum ovum parum orizæ cum lacte, vel frustum casei est in his parva materia.* Nota illud in his.

Sed quid de parvitate in esu carnis? Respondeo. Cum hæc sit majoris nutrimenti, quam leviores cibi Quadragesimales, & pro illa addit aliud præceptum, de ea non

comedenda tempore jejuniis, parva ejus quantitas judicatur ab Alphonsio de Leone, & Dian. citati à Pasqualig. mox citandos quasi sumer, solent coqui, ac Pinctæ ad præguandos cibos (qui certè ne venialiter quidem peccant; quando ob necessitatem famulatus, & sui minister id præstare.) Pasqualigus autem, de jejuniis *decis. 49.* quem refert, nec refert Bauci in *sing. cas. 287. vers. Pet. 4. de decimis*, ait, in esu carnis dimidium circiter unciam esse parvitatem materiam.

Quoniam igitur volui ego expendere quanti ponderis esset ovum unum, atque inveniri illud mediocrius multitudinis, & deducto cortice, tum aqua coctum, seu exatum, tum crudum, tum sartagine frictum, duarum unciarum pondus attingisse, ideo fit, ut quarta pars ovi, vel æqualis illi carnis portio sit in hac re nostra materia parvas judicanda.

Qualitas.

3. Hic certant Theologorum arbitria. Breviter, Dico præterea: de cibis communibus quadragesimalibus, herbis nimirum, sive crudis, sive elixatis; piscibus, sive parvis, sive magnis, sale coctis; fructibus, sive recentibus, sive siccis, dulciariis, pulvis, quas Ministras appellamus, & amygdalarum, & citrone, ex leguminibus, & similibus: ea accipi possunt pro jentaculo, quæ cuilibet arident, modo constatum ex panis, ut sit, & ex prædictis, quod accipiant, non excedat uncias octo. Colligitur ex Bon. *l. 2. disp. ult. de præ. Eccl. q. 1. p. 3. n. 3.* & sic Cajet in *summa, 2. 2. 3. fin.* Bizot. *p. 4. summa, de 3. præ. dec. c. ult. mem. 2. n. 3.* plures apud Dian. *p. 9. t. 6. res. 8.* Ratio hujus dicti est, quia, licet jentaculum ex consuetudine sit introductum, & panem non accipiant nisi cibi leviores ex prædictis, quales sunt fructus, dulciaria, &c. tamen non est certum esse introductam absolute consuetudinem de sumendo jentaculo, sub hac restricta necessitate, ut non possint nisi tales, vel tales cibi jejuniis assumi: Ergo nec nos astringere sub peccato debemus. Certum etiam est jentaculo posse nos frui; incertum, an tales cibi substantiales sint exclusi: ergo prævalet libertas valendi illa assumere.

4. Dico secundò: in diebus jejuniis, in quibus supra diximus posse ex Bulla Cfugiaræ, vel ex aliquo capite comedij lacticia, probabiliter posse ea assumi pro jentaculo, (exceptis ovibus, de quibus postea) in modica prædicta quantitate; ita scilicet, ut juncto proportionato pane, octo unciarum fines non transiliant: Ita Laym. *lib. 4. tr. 8. c. n. 9.* Turr. in *summa, p. 1. c. 256. dub. 37. concl. 3.* & plures apud Dian. *loc. cit.* Ratio est, quia ex una parte per Bullam, vel aliud caput licet tunc Fidelis iis lacticiis, caseo, lacte, butyro vesci: & ex alia, non appareat unde ea certò prohibeantur pro refectuiuncula vespertina: ut modo de quadragesimalibus cibis dictum est ergo, &c. Adde si ij, qui strictissime de jentaculo loquuntur, concedunt posse in eo assumi ea, quæ apponi pro secundis mensis solent, fructus, dulciaria, &c. cur non poterit caseus, qui communiter in secundis mensis adhiberi consuevit? At est anagnæ nutritionis. Respondeo non ita: ut mox dicam, cum de ovibus, de quibus jam subijcio.

5. Dico tertio: pro jentaculo ova adhiberi non licet: Ita Sanch. *lib. 5. conf. c. 1. dub. 25. n. 4. Fill. t. 2. tr. 27. p. 2. c. 1. dub. 6. n. 30.* Diana *p. 1. tr. 9. res. 1. & p. 4. res. 117.* Ratio est, quia sunt maxime substantia, & nutritionis, atque adeo ex diametro jejuniis opposita; ut vix unquam invenias, qui videns Fidelem vespere ova comedentem, judicet eum jejulare.

Non sic de caseo, cæterisque lacticiis; quæ certè, ut omnes fatentur, minus sunt nutritiva, & nullo modo ovibus familia: nam propterea viribus ob debilitatem destitutus, vitellos propinant Medici: non verò alterius generis lacticia.

Instas, licet ova sint valde nutritiva, tamen in jure pro aliquibus saltem jejuniis, conceduntur, ut supra vidimus: ergo unde habetur, quod pro eorundem jejuniarum jentaculis prohibeantur? Respondeo, habetur ex hac ipsa eorum vi nutritiva: si enim ea concedantur in refectio

